

SHO SHO RYU

Eryk Murlowski

YAWARA

Shogun Minamoto Yoritomo.

POCZĄTKI....

Wielu autorów książek i artykułów o sztukach walki próbuje przedstawić początki rozwoju japońskiego ju jutsu. Jedni umiejscawiają ten punkt w odległej epoce ponad 2000 lat temu, wywodząc jego powstanie od pierwotnych form sumo (sumai), inni za właściwy jego początek (tzn. japoński) uznają rok 1532, czyli rok powstania systemu Takenouchi ryu kogusoku. Oba te wątki mają niewątpliwie swoje historyczne jak techniczne uzasadnienie, ale istnieją też inne hipotezy, często bardzo ciekawe, na swój sposób przedstawiające korzenie systemu, który przez ostatnie 100 lat przyprawia historyków o ból głowy.

Technikę z kodachi demonstruje Takahashi Atsuyoshi.

Wertując wiele dokumentów i materiałów natknąłem się na ciekawe z historycznego punktu widzenia fakty, które powodują, że chcąc poznać korzenie jujutsu musimy cofnąć się w czasie do okresu Yamato (V-VIII w n.e.).

Badania historii tego okresu są mało zaawansowane i wiele spraw pozostaje ciągle w sferze dyskusji i naukowych sporów. Kroniki tego okresu wykazują, że Japonia kilkakrotnie mieszała się zbrojnie w rozgrywki koreańskie. Jak domyślamy się, wymagało to posiadania wojska oraz ekspertów w prowadzeniu działań wojennych, w tym m.in. także specjalistów od walki z bronią oraz walki wręcz.

Jest to także okres wprowadzenia do Japonii buddyzmu (552 r n.e.) oraz kalendarza chińskiego. Mamy wreszcie reformę Taika, która rozpoczęła się spiskiem i przewrotem w 645 r, kiedy to książę Nakanooe (626-671) oraz Nakatomi Kamako (614-669) rozgromili ród Sogo. Zapoczątkowany tym proces przemian politycznych trwał kilkadziesiąt lat, aż znalazł swe ukoronowanie ogłoszeniem kodeksu Taiho w 702 r.

Właśnie w tym trudnym okresie powstaje pierwszy system jujutsu Kodan ryu, którego twórcą jest wspomniany już Nakatomi Kamako, który otrzymuje od cesarza Tenshi najwyższą rangę dworską *taishokukan* i nazwisko Fujiwara. Jest on znany później jako Fujiwara Kamatari, założyciel potężnego rodu Fujiwara.

YAWARA, KUMI UCHI ...

System ten nie jest jeszcze „czystą” formą jujutsu, można tu wyróżnić techniki walki wręcz zwane yawara, techniki bojutsu, chotojutsu (naginata) oraz kenjutsu. Opierając się na niektórych źródłach, można zaryzykować tezę, że system ten czerpał inspirację z Korei. Natomiast sumai i sumo były pierwszymi czysto japońskimi formami walki (mocowania).

Jednakże techniki mocowania i walki wręcz bez broni używane przez wojowników tego okresu odgrywały rolę drugoplanową w stosunku do ich umiejętności posługiwania się bronią.

Bardzo pomocną formą w sumo, będącą szerszym jej zastosowaniem w walce jest technika Kumi uchi stosowana przeciwko wojownikowi ubranemu w lekką zbroję lub bez niej i uzbrojenemu. Natomiast wobec przeciwnika ubranego w pełną zbroję i uzbrojenie stosowano inną formę, nazywaną Yoro kumi uchi.

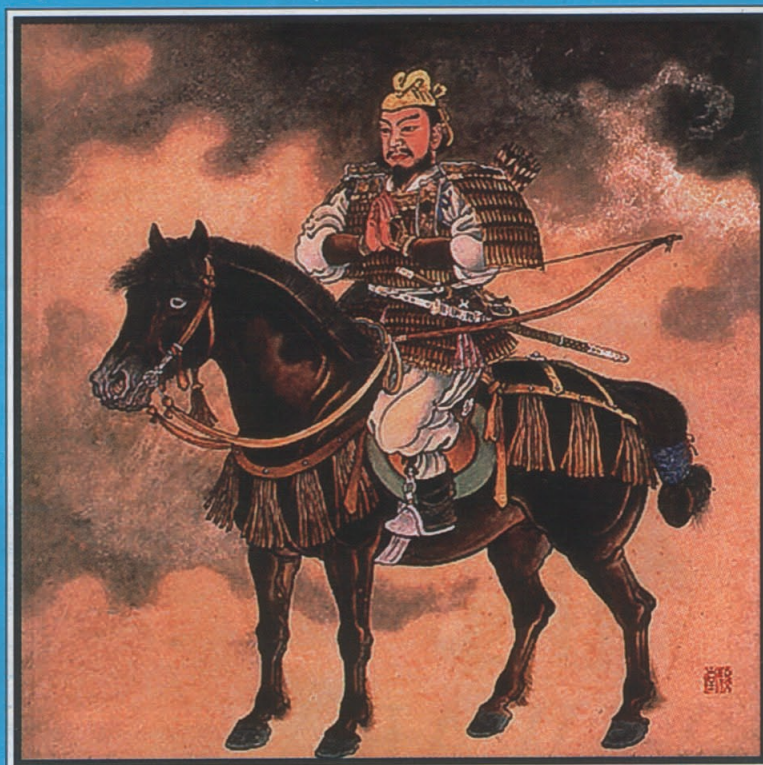
Metoda kumi-uchi niosła z sobą techniki ofensywne bazujące na użyciu silnych nóg i bioder, które były używane w celu bliskiego przytrzymania przeciwnika, a co za tym idzie, rzuca nim o ziemię.

Wczesny system Kodan ryu został zrewidowany i przystosowany do nowych realiów na początku okresu Heian przez wojownika Sakanoue-no Tamuramaro (758-811). Nowy system został nazwany Kazei ryu (Muso Kaze ryu). Tamuramaro wspiął się m.in. rozbić plemion Ainu na północy kraju. W Japonii jest on zaliczany do grona bohaterów starożytności.

W tym okresie zaczęły powstawać liczne ugrupowania zbrojne zwane następnie *bushidan* (grupy wojskowe).

System Kazei ryu w ciągu kilku następnych wieków także ulega pewnym zmianom i transformacjom. Z jego tradycji i podstaw wywodzi się jeden z najstarszych znanych systemów jujutsu, który przetrwał do dnia dzisiejszego, Sho Sho ryu yawara jutsu.

Wojownik Sakanoue no Tamuramaro.

諸

SHO

wszelkimi sposobami

賞

SHO

nagroda, premia

流

RYU

szkoła, styl

GENEZA...

Wspomniany już założyciel stylu, Tamuramaro wznosił modły do bogini miłosierdzia Kazeon (Kannon) w świątyni Kiyomizudero (Kioto). Jak głoszą przekazy, we śnie zostały mu przekazane techniki lub założenia yawara dające podwaliny szkole Sho Sho ryu.

W okresie Kamakura (1185-1333), kiedy Minamoto Yoritomo () ustanowił swe rządy jako shogun zorganizował on zawody sumo, aby godnie przyjąć posłańców z dworu cesarskiego. W tym miejscu warto przypomnieć, że kilkadziesiąt lat wcześniej, gdy Minamoto Yoritomo miał za ledwie dwanaście lat dochodzi do zamieszek w stolicy kraju, pretekstem do których była kwestia następstwa tronu. Konflikt ujawnił sprzeczności zarówno w rodzinie cesarskiej jak i w rodzie Fujiwara.

和

YAWARA

Świątynia Kiyomizudero w Tokio.

W walczących stronnictwach znaleźli się przedstawiciele rodów Minamoto i Taira. W 1156 roku rozegrały się pierwsze potyczki w stolicy, ale dopiero w 1159 doszło do wybuchu zamieszek zwanych „zamieszkami ery Heiji”. Tu zaczyna się dramat rodu Minamoto, który mimo dzielnej obrony zostaje prawie całkowicie wycięty. Ci, którzy nie zginęli w trakcie potyczek zostają straceni po ustaniu walk. Z całego pogromu zostali ocaleni tylko trzej synowie wojownika Minamoto Yoshitomo (dzięki interwencji Taira Kiyomori). Są to: dwunastoletni Yoritomo oraz Yoshitsune i Noriyori.

Ale wróćmy do wspomnianych zawodów sumo, które w konsekwencji ujawniły, że armia jest słaba. Tylko niejaki Keriuhei Taikunitimo, 27 soke Sho Sho ryu swą siłą i techniką wprowadził w zdumienie wszystkich zebranych, co przyniosło rozgłos tej szkole na wiele długich lat.

W późniejszym okresie Kamakura, mieszkaniec południowej prowincji zwany Okatake po przyjeździe do Edo pobierał nauki u mistrza Ishidy Shinshishina, 46 soke Sho Sho ryu. Jako specjalista różnych innych systemów walki w niedługim czasie otrzymał tytuł 47 soke szkoły.

Niedługo potem dostał się do oddziałów daimyo Jushina i został pierwszym władcą miasta Marioka. Jeden z późniejszych, 57 soke tego systemu Matsubashi Shunen spowodował niemalże zaniknięcie tego stylu poza prowincją. Obecnie styl ten kultywowany jest przez pana Takahashi Atsuyoshi, 68 soke.

CHARAKTERYSTYKA STYLU I FORMY DZIAŁALNOŚCI....

Przeglądając arsenal technik tej szkoły można by wyróżnić kilka zasadniczych form, jak kopnięcia (*maegeri*), uderzenia łokciem (*hijiate*) oraz rzucanie piachu po oczach (*metsubushi*). Do tego dochodzą techniki z bronią (*te-gatana* i *shamisengase*). Używane są jeszcze techniki odparcia ataku, zwane ogólnie *hogore* oraz formy kata *ura no kata*, do których używa się specjalnych ochraniaczy zwanych *nigura*. W formach *nage no kata* (rzuty *kinshin-zume* i *kotemidare*) wszyscy upadają twarzą na ziemię, aby następnie szybko podnosić się. W technikach gdy jest się powalonym na ziemię, stosuje się specjalne formy błyskawicznych kopnięć w czułe punkty. Stosowane są także techniki kondycyjne *gojudori* przy podziale na pięć stopni. Warto także wspomnieć o walkach *kumi uchi*. Oczywiście ta bardzo skąpa informacja nie daje pełnego wyobrażenia o możliwościach tego systemu.

Co roku na wiosnę szkoła urządza spotkania i walki z zawodnikami sekcji Yamady, natomiast jesienią w Mariocie podczas festiwalu ar-

tystycznego wojowników przedstawia się zdobyte w treningach osiągnięcia.

Jeżeli chodzi o kontakty tej szkoły z Europą, to kilkunastoletnią wymianą doświadczeń może poszczycić się federacja jujutsu w Holandii.

W Japonii główne dojo Hashichi mieści się w mieście Marioka oraz dojo Yamada shibu w prefekturze Iwate-ken w Yamada-cho.

W sierpniu 1980 roku system Sho Sho ryu uznany został za niematerialne dziedzictwo kulturowe w mieście Morioka.

WNIOSKI...

Niniejszy tekst nie wyczerpuje, ani nawet nie próbuje dokładnie wyjaśnić zawilej genezy powstania i rozwoju jujutsu. Zaznacza tylko, że taki problem istnieje i że warto się nad nim zastanowić. Na zakończenie mogę tylko dodać, że nazwa jujutsu jest ogólnym terminem stosowanym do opisu systemów walki często bardzo się różniących. Jako termin ogólny określenie „jujutsu” zaczęło egzystować dużo wcześniej, niż owe systemy zostały opisane.

Regulaminy i ograniczenia wszystkich odmian pojawiających się później, doprowadziły do przerodzenia się jujutsu w system „formalny” lub „estetyzm górujący nad autentyzmem”, a tym samym przyczyniły się do powstania jego fałszywego obrazu. Można tu zacytować wypowiedź pewnego znakomitego eksperta tej sztuki walki: „dzisiejsi uczniowie przedsięwzięli studia, które w prawdziwej walce byłyby im tylko marną pomocą. Nie mogą oni zrozumieć prawdziwej istoty jujutsu.”

Dlatego też nie dziwny się, że pod żargonowymi pojęciami „walka wręcz” lub „samoobrona” przez ostatnie sto lat Europejczycy, a nawet sami Japończycy kontynuowali najczęściej jedynie podtrzymywanie złudzeń.